

تحلیل سطح خوانایی کتب هدیه های آسمان دوره ابتدایی

۱۴۰۰-۱۴۰۱ بر اساس شاخص سطح خوانایی مک لافین

فرهاد بیاد^۱، صادق بادغن^۲، سید برزو جمالیان زاده^۳

^۱دانشجوی مقطع کارشناسی، رشته ی علوم تربیتی، گرایش آموزش ابتدایی،

دانشگاه فرهنگیان، پردیس شهید ایزدپناه یاسوج

^۲دانشجوی مقطع کارشناسی، رشته ی علوم تربیتی، گرایش آموزش ابتدایی،

دانشگاه فرهنگیان، پردیس شهید ایزدپناه یاسوج

^۳عضو هیئت علمی دانشگاه فرهنگیان یاسوج

نام نویسنده مسئول:

فرهاد بیاد

چکیده

پژوهش حاضر با هدف تحلیل کتب هدیه های آسمان دوره ابتدایی از نظر میزان تناسب متون با سطح کلاسی و سطح سن دانش آموزان انجام گرفته است. روش پژوهش بر اساس تحلیل محتوا و با استفاده از فرمول خوانایی مک لافین انتخاب شد و روش جمع آوری اطلاعات استناد به کتاب درسی هست. جامعه آماری، محتوای کتب هدیه های آسمان دوره ابتدایی بود که سه نمونه ۱۰ جمله ای از ابتدا، وسط و انتهای کتب هدیه های آسمان دوره ابتدایی انتخاب شد. برای تجزیه و تحلیل داده ها از روش های آماری میانگین و جدول فراوانی و مقدار سطح خوانایی مک لافین بهره گیری شد. یافته های پژوهش نشان می دهد در تنظیم مطالب کتب هدیه های آسمان دوم، سوم و چهارم اصل ساده به دشوار طبق شاخص مک لافین رعایت گردیده و در کتب هدیه های آسمان پنجم و ششم رعایت نگردیده است. سطح خوانایی متناسب با سطح کلاسی در تمام کتب هدیه های آسمان دوره ابتدایی رعایت نگردیده است و سطح خوانایی متناسب با سطح سنی در کتب هدیه های آسمان سوم، چهارم، پنجم و ششم رعایت گردیده و در کتاب هدیه های آسمان دوم ابتدایی رعایت نگردیده است.

کلید واژه: تحلیل محتوا، سطح خوانایی، مک لافین، هدیه های آسمان دوره ابتدایی

مقدمه

یکی از ابزارهای مهم و اصلی که بیشترین نقش در تعلیم و تربیت افراد دارد کتاب درسی مقاطع مختلف تحصیلی می باشد. بنابراین هر چه مسئولان تلاش کنند تا کارایی این کتب را بالا برده و متناسب با سن و سطح کلاسی دانش آموزان تدوین کنند، دستیابی به این هدف راحت تر و سریع تر خواهد شد. اما متأسفانه با آنکه تأکید بر تعلیم و تربیت از مسایل روز جهان شده امروزه با تغییر محتوای کتب درسی در نظام آموزشی جدید که چندسالی در کشور رخ داده است، شاهد نواقصی در محتوای کتاب و سطح خوانایی آن شده ایم. محتوای برنامه های درسی دربرگیرنده ی اساسی ترین خط مشی های اجرایی برای نیل به اهداف تعلیم و تربیت هستند، به همین جهت لازم است در تهیه و تدوین آنها دقت اعمال گردد تا جوابگوی نیازهای ناشی از تحولات سریع علمی، تکنولوژی، اقتصادی و اجتماعی باشد [تقی پور ظهیر].

فعالیت های یادگیری دانش آموزان تحت تاثیر عوامل متعددی قرار دارد. از مهمترین عوامل، چگونگی ارائه ی محتوای برنامه های درسی است؛ بنابراین شیوه ارائه محتوای برنامه باید به صورت خاصی باشد که دانش آموزان را به درگیری با متن بکشاند و آنها را به فعالیت و جنب و جوش و تلاش متفکرانه و پژوهشی ترغیب نماید و از بی توجهی و بیتفاوتی دور سازد [سلیمان پور، ۱۳۸۲]. با تحلیل محتوای کتابهای درسی، نقاط قوت و ضعف محتوا آشکارتر می شود و ضرورت ایجاد یک برنامه استاندارد و سازمان یافته، بیشتر احساس می شود. به همین دلیل اهمیت کتابهای درسی تنها از جنبه ابزار آموزشی مطرح نیست، بلکه کاربرد گسترده آنها در مدارس، دانش آموزان را در معرض عقاید، ایده ها و افکار گوناگونی قرار می دهند و می توانند به مثابه ابزاری اولیه برای شکل دهی به نگرشها و رفتارها عمل کنند [نوریان، ۱۳۹۳].

تحلیل و محتوای یک متن به صورت کمی و کیفی انجام می شود و اطلاعات مربوط به رقم، به کارگیری واژه های معین در یک متن نمونه ای از جنبه های کمی و تحلیل موضوعی نمونه ای از جنبه کیفی می باشد [باقری، ۱۳۸۷]. فرمول های خوانایی به تجزیه و تحلیل محتوای یک نوشته یا متن برای اندازه گیری درجه خوانایی آن می پردازد. روش فرمول خوانایی مک لافین جزء روش های کمی است که در سال ۱۹۶۸ توسط اچ مک لافلین به منظور تعیین سطح کلاسی و سطح سنی مطالب کتاب های درسی طراحی و معرفی گردید [یارمحمدیان، ۱۳۸۵]. [فضل الهی، ۱۳۹۰] در مقاله خود تحت عنوان سنجش سطح خوانایی کتاب علوم سوم ابتدایی ثابت کرده است این کتابی متناسب با سن دانش آموزان مقطع سوم ابتدایی نیست. [پورشیرازی]، محتوای متن کتاب فارسی مهارت های خوانداری ششم ابتدایی بر اساس شاخص خوانایی مک لافین را مورد بررسی قرار داد و نتایج حاکی از عدم تناسب سنی متن فارسی پایه ششم با اختلاف ۴ سال از سن دانش آموزان این پایه بود. [جوادی و محمدخانی ۱۳۹۵] در تحلیل محتوای کتاب فارسی دوم ابتدایی بر اساس روش مک لافین یافتند که کتاب فارسی دوم ابتدایی از نظر سطح کلاسی و سنی متناسب با دانش آموزان این پایه نیست و کتاب مذکور از لحاظ سطح سنی و کلاسی محاسبه شده با سن و پایه دانش آموزان ۷ سال اختلاف دارد. [فضل الهی و ملکی توانا، ۱۳۹۰] در مقاله ای تحت عنوان ارزیابی و سنجش خوانایی کتاب علوم پایه سوم ابتدایی براساس فرمول فرای کانینگ، فلش، لافلین و کلوز با هدف ارزیابی و سنجش خوانایی کتاب علوم پایه سوم ابتدایی براساس ۵ شاخص و دسترسی به میزان پایبندی محتوای آن به رعایت اصول برنامه ریزی در تنظیم ساختار و با استفاده از روش های توصیفی و ۵ شاخص ارزیابی سطح خوانایی فرای، فلش، گانینگ، لافلین، کلوز نشان دادند که اولاً اصل ساده به دشواری در تنظیم محتوای کتاب رعایت نشده است ثانیاً قدرت خوانایی سطح کلاسی و سطح سنی مطالب نسبت به کلاس سوم متناسب ندارد.

کتابهای درسی، دانش آموزان را در معرض عقاید و افکار گوناگون قرار می دهند [نوریان،]، از این رو کتابهای «هدیه های آسمان» با هدف آشنایی دانش آموزان با مفاهیم دینی و ایجاد نگرش و باور مذهبی در آنان، جزء اساسی ترین دروس دوره ابتدایی به شمار می روند. از این رو در این تحقیق کتب هدیه های آسمان دوره ابتدایی به روش خوانایی سنجی مک لافین مورد بررسی قرار گرفتند، تا به بررسی و پاسخگویی به این سوال بپردازیم که آیا در کتب هدیه های آسمان دوره ابتدایی، سطح کلاسی، سطح سنی و اصل ساده به دشوار رعایت شده است یا نه؟

روش انجام پژوهش

روش پژوهش این مطالعه تحلیل و محتوا به روش مک لافین بوده است. جامعه آماری این پژوهش کتب هدیه های آسمان ابتدایی است، که از سه بخش ابتدایی، میانی و پایانی ده جمله به صورت متوالی انتخاب شده است. واحد تجزیه و تحلیل و روش شمارش، واحد تجزیه و تحلیل این تحقیق جمله و کلمه است. این روش از پرکاربردترین روش های شمارش (فراوانی) است که تکرار یک عنصر نشانه اهمیت آن است. در این مرحله ۱۰ جمله از اول، وسط و آخر کتاب انتخاب می کنیم. در این مرحله واژه های چهار هجایی و بیشتر انتخاب شده و سپس کلمه های چهار هجایی و بیشتر را با هم جمع می کنیم و جذر آنها را میگیریم و عدد ۳ را با جذر حاصل شده جمع کرده، عدد به دست آمده توانایی خواندن شاگرد را از نظر سطح کلاسی که باید قرار داشته باشد تعیین میکند. سپس عدد ۵ را با جذر به دست آمده جمع کرده، این عدد سنی را که شاگرد باید داشته باشد تا بتواند متن مورد نظر را بفهمد مشخص میکند [یارمحمدیان،].

حجم نمونه

هدیه های آسمان دوم ابتدایی

ده جمله متوالی در ابتدای متن کتاب (درس ۱، هدیه های خدا، صفحه ۱۰ تا ۱۳):

۱- همه بچه ها خوشحال بودند. ۲- کتاب های درسی جدید را ورق می زدند. ۳- زهرا و صبا کنار هم نشسته بودند. ۴- عکس های کتاب را به هم نشان می دادند. ۵- بچه ها امسال کتاب جدیدی داریم به نام <<هدیه های آسمان>>. ۶- بچه ها فکر می کنید چه کسی بیشترین هدیه را به شما داده است؟ ۷- هر کسی چیزی گفت. ۸- پدر و مادر را چه کسی به شما هدیه داده است؟ ۹- حالا چشم هایتان را باز کنید. ۱۰- خداوند به ما چشم داده تا بتوانیم همه جا را ببینیم و نقاشی های زیبا بکشیم.

ده جمله متوالی در وسط متن کتاب (درس ۱۰، خانواده ی مهربان، صفحه ۴۸ تا ۵۱):

۱- چند روز است مادر از حسن و حسین مراقبت می کند. ۲- امام علی و حضرت فاطمه که فرزندان ایشان را خیلی دوست دارند برای سلامتی آن ها دعا میکنند. ۳- خدایا اگر حال کودکانمان خوب شود، برای تشکر از تو سه روز روزه میگیریم. ۴- خدا کودکان را شفا داد. ۵- خانواده امام علی (علیه السلام) روزه هستند. ۶- هنگام افطار سفره پهن می کنند و غذای ساده ای در آن می گذارند. ۷- غذایی به من بدهید. ۸- مرد فقیر می داند اهل این خانه، خانواده ی پیامبر هستند و مانند پیامبر مهربان و دلسوز! ۹- آنها تصمیم گرفتند به او کمک کنند. ۱۰- مرد فقیر نان ها را از دست امام علی (علیه السلام) می گیرد و تشکر می کند.

ده جمله متوالی در پایان متن کتاب (درس ۲۰، در کنار سفره، صفحه ۹۲ تا ۹۵):

۱- از بالای تپه، همه جا سرسبز و زیبا دیده می شود. ۲- پدر و عمو در مزرعه مشغول کار هستند. ۳- رضا، پسر عمویم با سفره ای در دست نزدیک می شود. ۴- از تپه پایین می آیم. ۵- به کنار چشمه می رویم و دست هایمان را می شوئیم. ۶- آب چشمه خنک و زلال است. ۷- به رضا کمک می کنم تا سفره را پهن کند. ۸- چه غذای خوشمزه ای آورده است! ۹- نگاهم به عمو می افتد. ۱۰- او لقمه ها را کوچک برمی دارد و با دهان بسته، آرام و بی صدا می جود.

هدیه های آسمان سوم ابتدایی

ده جمله متوالی در ابتدای متن کتاب (درس ۱، آستین های خالی، صفحه ۸ تا ۱۳):

۱- آن روز من و پدرم جلوی صف نانوائی ایستاده بودیم. ۲- سه نفر جلوی ما بودند. ۳- مردی قد بلند و پیر مردی با پالتوی خاکستری رنگ. ۴- به پیرمرد نگاه کردم. ۵- دلم برایش سوخت. ۶- آخر پیرمرد دست نداشت. ۷- نانوا و شاگردش رشت تند و تند کار می کردند و نان های داغ را از تنور در می آوردند. ۸- یک لحظه خودم را جای پیرمرد گذاشتم. اگر من جای او بودم، چه می کردم؟ ۱۰- انسان بدون دست چگونه می تواند کارهایش را انجام دهد.

ده جمله متوالی در وسط متن کتاب (درس ۱۰، ماه مهمانی خدا، صفحه ۶۶ تا ۷۱):

۱- در این ماه، روزه داران بیشتر به فکر نیازمندان هستند و برای آنها غذا و لباس تهیه می کنند. ۲- در مساجد و خانه ها، سفره های افطار پهن می شود و مردم با صمیمیت و مهربانی از یکدیگر پذیرایی می کنند. ۳- روزه برای تو واجب نیست، ولی اگر دوست داری می توانی بعضی روزها را روزه بگیری. ۴- حالا زودتر بخوابید تا بتوانید برای خوردن سحری بیدار شوید. ۵- ماه رمضان، ماه بزرگ خداست و خداوند در این ماه پاداش های فراوانی به بندگان می دهد. ۶- ماه که همه مسلمانان برای انجام فرمان خدا روزه می گیرند. ۷- پیش از اذان صبح از خواب برمی خیزند، سحری می خورند و از اذان صبح تا اذان مغرب از خوردن و آشامیدن دوری می کنند. ۸- البته خدای مهربان به بیماران و کسانی که توانایی روزه گرفتن در ماه رمضان را ندارند، اجازه داده است تا ماه رمضان سال بعد هر زمان که توانستند روزه بگیرند. ۹- با شنیدن نام ماه رمضان به یاد چه چیزهایی می افتی؟ ۱۰- آنها را در جای خالی یادداشت کن و برای هر یک جمله ای بنویس.

ده جمله متوالی در پایان متن کتاب (درس ۲۰، باغ همیشه بهار، صفحه ۱۲۴ تا ۱۲۸):

۱- برای تشکر از خدا از نعمت هایش خوب استفاده می کنم. ۲- برای نزدیکانم و همه کسانی که دوستشان دارم دعا، می کنم. ۳- در مراسم عزاداری امام حسین علیه السلام با علاقه شرکت می کنم. ۴- با پدر و مادر آرام و با ادب حرف میزنم و به آنها احترام می گذارم. ۵- به طور صحیح وضو می گیرم. ۶- وقتی یک سوال دینی دارم آنها را از عالمان دینی می پرسم. ۷- سعی می کنم نمازم را به موقع بخوانم. ۸- هنگامی که بیرون از خانه می روم پوشش مناسب دارم. ۹- هر روز سعی می کنم هر مقدار که میتوانم قرآن بخوانم. ۱۰- امامان و پیشوایان دینی خود را دوست دارم و به داشتن آنها افتخار می کنم.

هدیه های آسمان چهارم ابتدایی

ده جمله متوالی در ابتدای متن کتاب (درس ۲، کودکی بر آب، صفحه ۱۴ تا ۱۲):

۱- مادر با مهربانی کودکش را در آغوش فشرد. ۲- برای آخرین بار او را شیر داد و به صورتش چشم دوخت. ۳- دست های کوچک پسر ک به سوی مادر دراز شده بود. ۴- مادر لبخند غمگینی زد و گونه های نرم فرزندش را بوسید. ۵- او را از خود جدا کرد و با دلی امیدوار به لطف خدا، درون صندوق خواباند. ۶- کودک بی گناه باید به سفری پر خطر می رفت. ۷- قطره های اشک از چشمان مادر فرومی ریخت. ۸- صندوق را برداشت و به آرامی روی آب گذاشت. ۹- صندوق، بالا و پایین می شد و در مسیر رود بزرگ نیل پیش می رفت. ۱۰- فرعون، >> پادشاه مصری << و همسرش آسیه، در ساحل نیل قدم می زدند.

ده جمله متوالی در وسط متن کتاب (درس نه، کودک شجاع، صفحه ۶۴ تا ۶۸):

۱- نامش محمد است و نهمین امام ماست. ۲- یکی از لقب های او <<جواد>>، به معنای سخاوتمند و بخشنده است و لقب دیگرش <<تقی>> به معنای پرهیزگار. ۳- در مدینه به دنیا آمد. ۴- در هشت سالگی به امامت مسلمانان رسید. ۵- با آنکه کودک بود اما دانش فراوانی داشت و پاسخ هر سوالی را می دانست. ۶- بزرگترین دانشمندان از آن همه علم و دانش امام شگفت زده شده بودند. ۷- حاکم ستمگر عباسی که از رابطه مردم با امام بیام داشت، امام جواد علیه السلام را به اجبار از مدینه به بغداد آورد اما امام از راهنمای مردم و مبارزه با ظلم دست برنداشت. ۸- کلمه هایی که در متن قرمز شده اند، در جدول پیدا کنید و دور آن ها خط بکشید. ۹- سپس حروف باقی مانده را به ترتیب در کنار هم قرار دهید و سخن امام را کامل کنید. ۱۰- نیکوکار کسی است که از آنچه دوست دارد به نیازمندان می بخشد.

ده جمله متوالی در پایان متن کتاب (درس ۱۸، چشمان همیشه باز، صفحه ۱۱۵ تا ۱۲۱):

۱- بچه ها تازه به کلاس آمده بودند که معلم وارد شد. ۲- بعد از کمی سکوت، رو به بچه ها کرد. ۳- می خواهم فیلم بازدید از باغ پرندگان را به شما نشان دهم. ۴- بچه ها که از شنیدن این خبر خیلی خوشحال شده بودند بی صبرانه منتظر نمایش فیلم بودند. ۵- تصویر بچه ها روی پرده افتاد. ۶- آنها با دیدن خودشان شگفت زده شده بودند و با شور و هیجان فراوان یکدیگر را نشان می دادند. ۷- فیلم زمان ورود بچه ها به باغ را نشان داد. ۸- بعضی آهسته وارد باغ می شدند و برخی دیگر با عجله. ۹- چند نفر به دنبال هم می دویدند که ناگهان یکی از آنها سُرخورد و روی زمین افتاد. ۱۰- یکی دیگر از بچه ها دوان دوان به سمت او رفت و دستش را گرفت تا بلند شود.

هدیه های آسمان پنجم

ده جمله متوالی در ابتدای متن کتاب (درس ۲، تنها او، صفحه ۱۴ تا ۱۹):

۱- نظم و هماهنگی که در جهان اطراف ما وجود دارد، نشانه چیست؟ ۲- میدانیم همه نیازهای دانه برای رشد از پیش اندیشیده، و در طبیعت آفریده شده است. ۳- باد، ابر ها را از بالای دریا ها به سوی مزرعه می آورد و آب مورد نیاز دانه را فراهم می کند. ۴- خورشید نیز نور و گرمای مورد نیاز آن را تامین میکند. ۵- هنگامی که دانه در خاک جای می گیرد و آب بر آن جاری میشود، جوانه میزند، خاک را با قدرت می شکافد و کم کم به سبزه ای شادی آفرین و با طراوت تبدیل می شود. ۶- جالب است بدانید فاصله خورشید و زمین نیز بسیار دقیق و حساب شده است. ۷- اگر فاصله زمین تا خورشید، زیاد بود، گیاهان به خاطر سرما از بین می رفتند و اگر این فاصله زیاد بود از گرمای زیاد می سوختند. ۸- چه هماهنگی شگفت انگیزی میان خاک و خورشید و باد و باران برای رشد گیاه وجود دارد! ۹- درباره هر یک از پدیده های این جهان که فکر کنید، همین هماهنگی و نظم را خواهید دید. ۱۰- این نظم و هماهنگی نشانه چیست؟

ده جمله متوالی در وسط متن کتاب (درس نه، یک جهان جشن، صفحه ۶۳ تا ۷۱):

۱- پیرو جوان و کوچک و بزرگ، همه شادمان هستند. ۲- همه، دست در دست هم تلاش می کنند تا یاد آن روز بزرگ را زنده نگه دارند. ۳- چه جشن با صفایی! ۴- آسمان سراپا غرق نور است و زمین سراسر غرق سرور! ۵- هر سال این جشن برپا می شود. ۶- از آن روز، که آن ماجرا اتفاق افتاد تا الان بیش از هزار و چهارصد بار است که این جشن زیبا را دیده ام. ۷- پیامبر و یارانش شادمان از انجام دادن مراسم نورانی حج به سوی مدینه باز می گردند. ۸- کاروان ها به منطقه غدیر خم رسیده اند و کم کم می خواهند از هم جدا شوند. ۹- پیامبر خدا بر منبر می ایستد و سخنرانی خویش را آغاز می کند. ۱۰- علی ابن ابی طالب نیز در کنار پیامبر ایستاده است.

ده جمله متوالی در پایان متن کتاب (درس شانزده، روزنامه های دیواری، صفحه ۱۱۶ تا ۱۲۲):

۱- آیا نادر و دوستانش می توانستند از اعلام نظر داوران درباره روزنامه دیواری خود جلوگیری کنند؟ ۲- چرا یکی از نام های روز قیامت، <<یوم الحساب>> است؟ ۳- چه ارتباطی میان داستان <<روزنامه های دیواری>> و <<یوم الحساب>> وجود دارد؟ ۴- همانگونه که وضعیت تحصیلی ما در مدرسه در کارنامه ای ثبت می شود برای زندگی ما در این دنیا نیز کارنامه ای وجود دارد. ۵- فکر میکنید چه چیزهایی در کارنامه زندگی ما ثبت میشود؟ ۶- استفاده از مال دیگران را بدون اجازه ی آن ها حرام می دانم. ۷- از اسراف دوری، و در استفاده از وسایلم صرفه جویی می کنم. ۸- از بدگویی و گذاشتن القاب زشت روی دیگران، خودداری می کنم. ۹- سعی می کنم در هفته، صفحه ای از قرآن را بخوانم. ۱۰- سعی می کنم به پیام های قرآنی که یاد گرفته ام، در زندگی عمل کنم.

هدیه های آسمان ششم

ده جمله متوالی در اول متن کتاب (درس ۱، یکتا، صفحه ۸ تا ۱۳):

۱- <<توحید>> یکی از اصول دینی و اعتقادی ما مسلمانان است. ۲- توحید یعنی خداوند یکتاست و جز او خدایی نیست. ۳- همه ی مسلمانان خدای یکتا را می پرستند. ۴- از دستورهای اطاعت می کنند و خواسته های خود را تنها به درگاه او می برند. ۵- آنها هر روز در اذان، اقامه و نماز به یکتایی و یگانگی پروردگار شهادت می دهند و او را ستایش می کنند. ۶- خدایی که مهربان ترین مهربانان، بخشنده ترین بخشنندگان، داناترین دانایان و تواناترین قدرتمندان است. ۷- یکتا و یگانه ای که هیچ مثل و مانندی ندارد. ۸- در شعر به کدام صفات خداوند اشاره شده است؟ ۹- پیام شعر را در چند جمله برای دوستانتان بیان کنید. ۱۰- این سوره را بخوانید و ترجمه آن را بنویسید.

ده جمله متوالی در وسط متن کتاب (درس یازده، راه تندرستی، صفحه ۶۶ تا ۷۱):

۱- راستی چرا دین اسلام به سلامت و تندرستی ارزش داده است و پیشوایان دینی در این باره به ما سفارش کرده اند؟ ۲- بدون شک کسی که بیمار و ناتوان می شود، مجبور است بخشی از کارها و فعالیت های درسی و اجتماعی خود را رها کند تا بهبودی پیدا کند. ۳- اگر بیماری اش طولانی شود، بخشی از نظم و برنامه ریزی او به هم می خورد. ۴- انسان بیمار و ناتوان نمی تواند، در جهاد با دشمنان خدا یا کارهای خیری که به توانمندی نیاز دارد شرکت کند. ۵- بنابراین دین اسلام همیشه ما را به حفظ سلامت و تندرستی تشویق می کند. ۶- بدن نعمتی است که خداوند به ما داده و حفظ سلامت آن، وظیفه ماست. ۷- هر کسی از نعمتی برخوردار است، در برابر آن نعمت وظایفی هم دارد. ۸- فکر می کنید چگونه می توانیم این وظیفه خود را به درستی انجام دهیم و شکرانه سلامتی را به جا آوریم؟ ۹- با توجه به این بیت شعر از سعدی، برای پاسخگویی به پرسش بالا با دوستانتان گفتگو کنید. ۱۰- برای شکرانه سلامتی چه راه های دیگری می شناسید؟

ده جمله متوالی در پایان متن کتاب (درس ۱۶، درس زیارت، صفحه ۹۸ تا ۱۰۵):

۱- شاهچراغ علیه السلام از دیگر فرزندان امام موسی کاظم علیه السلام است که نام او در شهر شیراز قرار دارد. ۲- نام او <<احمد>> و برادر امام رضا علیه السلام و حضرت معصومه سلام الله علیها است. ۳- او مردی دانا بود و مسائل دینی را خیلی خوب برای مردم بیان می کرد. ۴- خط زیبایی داشت. ۵- قرآن کریم را با خط خوش می نوشت و در اختیار مردم می گذاشت. ۶- او بسیار بخشنده بود. ۷- زمین بزرگی داشت که آن را فروخت و پولش را به نیازمندان داد. ۸- ایشان نیز برای دیدن برادر گرامی اش امام رضا علیه السلام از مدینه به ایران آمد. ۹- به زودی نبردی نابرابر شروع شد. ۱۰- چند ویژگی مشترک از حضرت معصومه سلام الله علیها و شاهچراغ علیه السلام را بنویسید.

یافته های پژوهش

همانگونه که در جدول ۱ مشاهده می شود در ۳ نمونه مورد بررسی از کتاب هدیه های آسمان دوم ابتدایی در مجموع ۱۶ کلمه ی دشوار (۴ هجایی و بیشتر) وجود دارد که برای اینکه جذر کاملی به دست دهند عدد ۱۶ در نظر گرفته شد. جذر عدد ۱۶ یعنی ۴ را با عدد ۳ جمع کرده که عدد ۷ بدست آمده که سطح کلاسی این کتاب را در حد کلاس هفتم نشان می دهد. سپس جذر به دست آمده را با عدد ۵ جمع کرده که عدد ۹ به دست آمده و نشان می دهد که کتاب هدیه های آسمان دوم ابتدایی از نظر سطح خوانایی سنی متناسب با دانش آموزان ۹ سال است و باید بگوییم در کتاب هدیه های آسمان دوم ابتدایی با توجه به شمارش کلمات دشوار (۴ هجایی و بیشتر) اصل ساده به مشکل رعایت گردیده است.

جدول ۱: تعداد کلمات دشوار (۴ هجایی و بیشتر) حاصل نمونه گیری کتاب هدیه های آسمان دوم ابتدایی

بخش های کتاب	تعداد جملات نمونه	تعداد کلمات دشوار
نمونه اول	۱۰	۵
نمونه دوم	۱۰	۹
نمونه سوم	۱۰	۲
جمع	۳۰	۱۶

همانگونه که در جدول ۲ مشاهده می شود در ۳ نمونه مورد بررسی از کتاب هدیه های آسمان سوم ابتدایی در مجموع ۲۸ کلمه ی دشوار (۴ هجایی و بیشتر) وجود دارد که برای اینکه جذر کاملی به دست دهند، عدد ۲۵ در نظر گرفته شد. جذر عدد ۲۵ یعنی ۵ را با عدد ۳ جمع کرده که عدد ۸ به دست آمده که سطح کلاسی این کتاب را در حد کلاس هشتم نشان می دهد. سپس جذر به دست آمده را با عدد ۵ جمع کرده که عدد ۱۰ به دست آمده و نشان می دهد که کتاب هدیه های آسمان سوم ابتدایی از نظر سطح خوانایی سنی متناسب با دانش آموزان ۱۰ سال است و باید بگوییم در کتاب هدیه های آسمان سوم ابتدایی با توجه به شمارش کلمات دشوار (۴ هجایی و بیشتر) اصل ساده به مشکل رعایت گردیده است.

جدول ۲: تعداد کلمات دشوار (۴ هجایی و بیشتر) حاصل نمونه گیری کتاب هدیه های آسمان سوم ابتدایی

بخش های کتاب	تعداد جملات نمونه	تعداد کلمات دشوار
نمونه اول	۱۰	۴
نمونه دوم	۱۰	۱۶
نمونه سوم	۱۰	۸
جمع	۳۰	۲۸

همانگونه که در جدول ۳ مشاهده می شود در ۳ نمونه مورد بررسی از کتاب هدیه های آسمان چهارم ابتدایی در مجموع ۲۶ کلمه ی دشوار (۴ هجایی و بیشتر) وجود دارد که برای اینکه جذر کاملی به دست دهند، عدد ۲۵ در نظر گرفته شد. جذر عدد ۲۵ یعنی ۵ را با عدد ۳ جمع کرده که عدد ۸ به دست آمده که سطح کلاسی این کتاب را در حد کلاس هشتم نشان می دهد. سپس جذر به دست آمده را با عدد ۵ جمع کرده که عدد ۱۰ به دست آمده و نشان می دهد که کتاب هدیه های آسمان چهارم ابتدایی از نظر سطح خوانایی سنی متناسب با دانش آموزان ۱۰ سال است و باید بگوییم در کتاب هدیه های آسمان چهارم ابتدایی با توجه به شمارش کلمات دشوار (۴ هجایی و بیشتر) اصل ساده به مشکل رعایت گردیده است.

جدول ۳: تعداد کلمات دشوار (۴ هجایی و بیشتر) حاصل نمونه گیری کتاب هدیه های آسمان چهارم ابتدایی

بخش های کتاب	تعداد جملات نمونه	تعداد کلمات دشوار
نمونه اول	۱۰	۴
نمونه دوم	۱۰	۱۶
نمونه سوم	۱۰	۶
جمع	۳۰	

همانگونه که در جدول ۴ مشاهده می شود در ۳ نمونه مورد بررسی از کتاب هدیه های آسمان پنجم ابتدایی در مجموع ۳۷ کلمه ی دشوار (۴ هجایی و بیشتر) وجود دارد که برای اینکه جذر کاملی به دست دهند، عدد ۳۶ در نظر گرفته شد. جذر عدد ۳۶ یعنی ۶ را با عدد ۳ جمع کرده که عدد ۹ به دست آمده که سطح کلاسی این کتاب را در حد کلاس نهم نشان می دهد. سپس جذر به دست آمده را با عدد ۵ جمع کرده که عدد ۱۱ به دست آمده و نشان می دهد که کتاب هدیه های آسمان پنجم ابتدایی از نظر سطح خوانایی سنی متناسب با دانش آموزان ۱۱ سال است و باید بگوییم در کتاب هدیه های آسمان پنجم ابتدایی با توجه به شمارش کلمات دشوار (۴ هجایی و بیشتر) اصل ساده به مشکل رعایت نگردیده است.

جدول ۴: تعداد کلمات دشوار (۴ هجایی و بیشتر) حاصل نمونه گیری کتاب هدیه های آسمان پنجم ابتدایی

بخش های کتاب	تعداد جملات نمونه	تعداد کلمات دشوار
نمونه اول	۱۰	۱۵
نمونه دوم	۱۰	۷
نمونه سوم	۱۰	۱۵
جمع	۳۰	۳۷

همانگونه که در جدول ۵ مشاهده می شود در ۳ نمونه مورد بررسی از کتاب هدیه های آسمان ششم ابتدایی در مجموع ۴۷ کلمه ی دشوار (۴ هجایی و بیشتر) وجود دارد که برای اینکه جذر کاملی به دست دهند، عدد ۴۹ در نظر گرفته شد. جذر عدد ۴۹ یعنی ۷ را با عدد ۳ جمع کرده که عدد ۱۰ به دست آمده که سطح کلاسی این کتاب را در حد کلاس دهم نشان می دهد. سپس جذر به دست آمده را با عدد ۵ جمع کرده که عدد ۱۲ به دست آمده و نشان می دهد که کتاب هدیه های آسمان ششم ابتدایی از نظر سطح خوانایی سنی متناسب با دانش آموزان ۱۲ سال است و باید بگوییم در کتاب هدیه های آسمان ششم ابتدایی با توجه به شمارش کلمات دشوار (۴ هجایی و بیشتر) اصل ساده به مشکل رعایت نگردیده است.

جدول ۵: تعداد کلمات دشوار (۴ هجایی و بیشتر) حاصل نمونه گیری کتاب هدیه های آسمان ششم ابتدایی

بخش های کتاب	تعداد جملات نمونه	تعداد کلمات دشوار
نمونه اول	۱۰	۱۹
نمونه دوم	۱۰	۱۸
نمونه سوم	۱۰	۱۰
جمع	۳۰	۴۷

نتیجه گیری

هدف این پژوهش، تحلیل کتب هدیه های آسمان دوره ابتدایی از نظر میزان تناسب متون با سطح کلاسی و سن دانش آموزان بود. روش پژوهش بر اساس تحلیل محتوا و از فرمول خوانایی مک لافین استفاده شد. جامعه آماری محتوای کتب هدیه های آسمان دوره ابتدایی بود که از هر کتاب سه نمونه ۱۰ جمله ای از ابتدا، وسط و پایان کتاب انتخاب شد. نتایج سوال اول در تحلیل کتاب هدیه های آسمان دوم ابتدایی نشان داد که متن این کتاب متناسب با سطح کلاسی دانش آموزان پایه دوم نمی باشد، بلکه متناسب با کلاس هفتم است. نتایج سوال دوم نشان داد که متن و محتوای کتاب هدیه های آسمان دوم ابتدایی متناسب با سن ۹ سال است. نتایج سوال سوم نشان داد که متن و محتوای کتاب هدیه های آسمان دوم ابتدایی با توجه به شمارش کلمات ۴ هجایی و بیشتر اصل ساده به دشوار رعایت گردیده است. نتایج سوال اول در تحلیل کتاب هدیه های آسمان سوم ابتدایی نشان داد که متن این کتاب متناسب با سطح کلاسی دانش آموزان پایه سوم نمی باشد، بلکه متناسب با کلاس هشتم است. نتایج سوال دوم نشان داد که متن و محتوای کتاب هدیه های آسمان سوم ابتدایی متناسب با سن ۱۰ سال است. نتایج سوال سوم نشان داد که متن و محتوای کتاب هدیه های آسمان سوم ابتدایی با توجه به شمارش کلمات ۴ هجایی و بیشتر اصل ساده به دشوار رعایت گردیده است. نتایج سوال اول در تحلیل کتاب هدیه های آسمان چهارم ابتدایی نشان داد که متن این کتاب متناسب با سطح کلاسی دانش آموزان پایه چهارم نمی باشد، بلکه متناسب با کلاس هشتم است. نتایج سوال دوم نشان داد که متن و محتوای کتاب هدیه های آسمان چهارم ابتدایی توجه به شمارش کلمات ۴ هجایی و بیشتر اصل ساده به دشوار رعایت گردیده است. نتایج سوال اول در تحلیل کتاب هدیه های آسمان پنجم ابتدایی نشان داد که متن این کتاب متناسب با سطح کلاسی دانش آموزان پایه پنجم نمی باشد، بلکه متناسب با کلاس یازدهم است. نتایج سوال دوم نشان داد که متن و محتوای کتاب هدیه های آسمان پنجم ابتدایی متناسب با سن ۱۱ سال است. نتایج سوال سوم نشان داد که متن و محتوای کتاب هدیه های آسمان پنجم ابتدایی، با توجه به شمارش کلمات ۴ هجایی و بیشتر اصل ساده به دشوار رعایت نگردیده است. نتایج سوال اول در تحلیل کتاب هدیه های آسمان ششم ابتدایی نشان داد که متن این کتاب متناسب با سطح کلاسی دانش آموزان پایه ششم نمی باشد، بلکه متناسب با کلاس نهم است. نتایج سوال دوم نشان داد که متن و محتوای کتاب هدیه های آسمان ششم ابتدایی متناسب با سن ۱۱ سال است. نتایج سوال سوم نشان داد که متن و محتوای کتاب هدیه های آسمان ششم با توجه به شمارش کلمات ۴ هجایی و بیشتر اصل ساده به دشوار رعایت نگردیده است.

منابع

- کتب هدیه های آسمان دوره ابتدایی ۱۴۰۱-۱۴۰۰.
- تقی پور ظهیر، علی؛ مجله: تحقیقات مدیریت آموزشی، زمستان ۱۳۸۷.
- سلیمان پور، جواد؛ "برنامه ریزی درسی" با تاکید بر تدوین محتوای درسی فعال و کاربرد تحلیل محتوا".
- نوریان، محمد (۱۳۹۳)، راهنمای عملی تحلیل محتوای کتاب های درسی دوره ابتدایی، تهران، شورا.
- یارمحمدیان، محمد حسین؛ "اصول برنامه ریزی درسی"، انتشارات یادواره کتاب، تهران، ۱۳۸۵.
- فضل الهی (۱۳۹۰)، ارزیابی و سنجش خوانایی کتاب علوم پایه سوم ابتدایی براساس پنج فرمول فرای، گان نینگ، فلش، لافلین و کلوزه.
- پورشیرازی، مرتضی، "تحلیل محتوای متن کتاب فارسی مهارت های خواندگری ششم ابتدایی بر اساس شاخص خوانایی مک لافین"، سومین کنفرانس ملی توسعه پایدار در علوم تربیتی و روان شناسی، مطالعات اجتماعی و فرهنگی، ۱۳۹۴.
- جوادی، زهرا، مهدیخانی، کیمیا، "تحلیل محتوای کتاب فارسی دوم ابتدایی بر اساس روش مک لافین"، پنجمین کنفرانس ملی توسعه پایدار در علوم تربیتی و روان شناسی، مطالعات اجتماعی و فرهنگی، ۱۳۹۵.
- فضل الهی قمشه ای، ملکی توانا، سیف الله، منصوره، "ارزیابی سنجش خوانایی کتاب علوم پایه سوم ابتدایی بر اساس فرم فرای، گانتیک، فلش، لافلین و کلوز"، فصل نامه مطالعات برنامه درسی ایران، سال ششم، شماره ۲۲، پاییز ۱۳۹۶.
- نوریان، محمد (۱۳۹۰)، تحلیل محتوای رسانه های آموزشی، با تاکید بر کتاب های درسی، تهران، دانشگاه آزاد اسلامی واحد جنوب.